

Prijs € 0,90

Waardzegger

In dit nummer o.a.:

- Ledenvergadering
- Activiteiten
- Knotters
- Beleidsnota
- Wilgenklusje
- Tentoonstelling Klein Profijt
- En... veel meer

Lente 2016

 HWL
Hoekschewaards Landschap
betrokken sinds 1973

Colofon

Waardzegger, een uitgave van
Hoekschevaards Landschap (HWL)
Vereniging voor behoud en ontwikkeling
van natuur en landschap in de Hoeksche
Waard, opgericht in 1973.
Verschijning: ieder kwartaal
ISSN 1389-7454
Oplage: 1900
Lidmaatschap € 20,00 per jaar
IBAN-nr: NL48 INGB 0002 9980 08
Materiaal uit deze uitgave mag alleen voor
niet commercieel gebruik aangewend
worden met bronvermelding

Ledenadministratie HWL

postbus 1080
3260 AB Oud-Beijerland
ledenadministratie@hwl.nl

Natuurbezoekerscentrum Klein Profijt

Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
telefoon: 0186 621 888
Beheerder: Merijn van den Hoogenhoff
kantoor@hwl.nl
Openingstijden:
Dinsdag t/m Vrijdag 10.00 tot 17.00 uur
Zaterdag en Zondag 12.00 tot 17.00 uur

Nationaal Landschap Centrum

Veerweg 1c, 3281 LX Numansdorp
Telefoon: 0186 653 512
Beheerder: Cees Mesker 06 1296 6131
kantoor@hwl.nl
Openingstijden:
Dinsdag, zaterdag en zondag
van 12.00 tot 17.00 uur

www.hwl.nl

Dagelijks Bestuur

Els van Veen (voorzitter) 078 618 0691
Bob Wiggers 0186 616362
(secretaris)
Aat Vandersmissen 0186 602536
penningmeester@hwl.nl

IN DIT NUMMER:

- Van de redactie en het bestuur
- Uitnodiging ledenvergadering
- Knotvogel Koos
- Torenvalk (gedicht)
- Goed jaar voor de Noren
- IJsvogel
- Oproep sponsoring Kuipersveer
- Voorbereiding 26e oeverloop
- Nieuwe leden.
- Beroep Leenheerenpolder
- Gebiedsagenda Hoeksche Waard
- Aparte vindplaatsen planten
- Het madeliefje
- Dolende bevers
- Nieuwe bomen voor Binnenmaas
- Lezing ooievaars
- Expositie Ruud van Unen en van kinderen uit Klaaswaal
- Klusje voor de (klein-)kinderen
- Activiteitenkalender
- Prikbord

Foto's voorpagina:

**Smeerwortel, Marjon Kunst
Rode bekerzwam Jan Plaisier**

Redactie:

Aad Bruijnzeel
Hanny Willemstein
Ineke Moll
Jan Plaisier
Joop Dijkshoorn
redactie@hwl.nl

**Kopij Kwartaal nummers
inleveren in de eerste maand van
ieder kwartaal**

Aanleveren kopij

Als aparte bijlage ('attachment') bij een
e-mail. Uitsluitend in MS-Word naar:
redactie@hwl.nl

VAN DE REDACTIE

De winter Waardzegger was dunner dan u misschien verwachtte. Met te weinig tekst, kan ik alleen nog wat extra (mooie) foto's plaatsen. Ook niet verkeerd maar niet het doel van de redactie.

Natuurlijk had ik graag een stukje over de heropening van het Zalmpad geplaatst of een apart stukje over de Top-locatie of de uitbreiding van het terras op Klein Profijt, of de datum plattelandsmarkt of...of....

De communicatie bij HWL werkt echter anders, zeker anders dan soms door de redactie gewenst.

Het is een feit dat we allemaal vrijwilligers zijn die er een eigen toko op nahouden. Dat we die vervolgens in stand willen houden is mooi maar leidt uiteindelijk tot beperkte berichtgeving via de Waardzegger.

Bij zo'n bonte uitspraak hoort een verklaring! Welnu, velen van de lezers van de Waardzegger hebben een "Nee-Nee" sticker op de brievenbus of wonen buiten de Hoeksche Waard. Die blijven verstoken van alle publicaties die wel in het lokale leugenaarstje staan maar die niet in het verenigingsblad terecht komen. Uiteindelijk weten die dus niets van wat er nog meer gaande is. Zelfs "oud" nieuws kan dan voor velen nog echt nieuws zijn.

Om deze en alle andere lezers ter wille te zijn proberen wij een zo'n compleet mogelijk blad te verwezenlijken.

Maar dat lukt alleen als de andere afdelingen op tijd aan de Waardzegger denken als een volwaardig hulpmiddel om hun boodschap uit te dragen.

Daar is denk ik voor het bestuur de schone taak weggelegd om eens te bedenken hoe dit anders kan. Anders zou moeten!

De plattelandsmarkt is 11 juni las ik in Landchapsgids Hoeksche Waard!

Een ietwat kritische boodschap moet ook wel eens kunnen dacht ik, vandaar.

Over boodschappen gesproken, kijk eens op de achterpagina! Een nieuwe adverteerder, Boerderij Landzicht, met verse biologische groenten en lekkere recepten.

Vergeet ook niet de activiteiten agenda.

Lezingen, wandelingen (de gidsen krijgen het druk) en op het prikbord weer andere mededelingen.

Dat er steeds méér mensen aan de Waardzegger denken blijkt uit de toezendingen van schrijvers die niet eens in de lijst staan van mensen aan wie ik ieder kwartaal een verzoek doe. Zoals het verslag van Joep en Cora van Leeuwen. Net als een tijdje geleden bij Klein Profijt vloog er bij hen ook een ijsvogel tegen het raam.

Ook dit vogeltje overleefde de klap en Cora maakte daar een mooie foto van die u op pagina 11 terug vindt. Jammer genoeg is het niet mijn hand die u daar ziet!

Een hommage aan Knotvogel Koos, een verhaal over groen langs de snelweg en ook nog een werkbeschrijving voor een klusje met wilgentakken om lekker bezig te zijn op een regenachtige vakantiedag.

Onze zoon Marko, die op donderdag bij Merijn werkt, fietst op dinsdag en vrijdag naar het recreatieoord en stoort zich aan de troep langs de weg.

Natuurlijk zal ik niet alles plaatsen wat er verzonnen wordt maar wat hij, samen met de begeleiding, heeft geschreven stemt toch tot nadenken.

Alleen ben ik bang dat juist die vervuilers dit nooit zullen lezen en dus door blijven gaan met het wegwerpen van de restanten van hun ontbijt en dat is toch een kwalijke zaak!

Joop

ALGEMENE LEDENVERGADERING 2015

op dinsdag 5 april 2016

Bob Wiggers
Secretaris

Het bestuur nodigt u van harte uit tot het bijwonen van de 33^e Algemene Ledenvergadering van de vereniging Hoekschewaards Landschap op 5 april 2016 om 20:00 uur in NBC Klein Profijt, Zalm-pad 11 te Oud-Beijerland

A G E N D A

1. Opening
2. Verslag van de 32^e Algemene Ledenvergadering d.d. 21 april 2015
3. Ingekomen/ uitgaande stukken
4. Jaarverslag 2015
5. Financieel verslag 2015
6. Verslag kascontrolecommissie
7. Begroting 2016 en vaststelling contributie 2017
8. Aftreden en verkiezing bestuursleden
9. Rondvraag
10. Sluiting

Voor de volgende bestuursleden loopt de zittingsperiode af: Mevr. E. van Veen en mevr. G. Cagé, alsook de heren C. Mesker en H. Malta.

De heer G. van der Pal is conform het besluit in de ALV 2014 tussentijds per 10 december 2015 opgevolgd door de heer A. Vandersmissen.

De heer H.J. Dulfer is per 5 januari 2016 afgetreden. Voor zijn portefeuille is een vacature.

Mevr. van Veen, mevr. Cagé en de heren Mesker en Malta stellen zich herkiesbaar.

In overeenstemming met artikel 8 van de statuten wijst het bestuur de leden op de mogelijkheid zelf kandidaten voor het bestuur voor te dragen.

Het verslag van de 32e Algemene Ledenvergadering 2015 kunt u bij de secretaris aanvragen.

Het financiële verslag (de exploitatierekening 2015, begroting 2016 en de balans per 31 december 2015) met een korte toelichting op de cijfers, kunt u eveneens bij de secretaris aanvragen.

Foto: Martijn Verwijn

Hoekschewaards Landschap
informatief sinds 1973

DE PENNINGMEESTER STELT ZICH VOOR

Aat Vandersmissen

Per 10 december 2015 ben ik conform het besluit in de ledenvergadering van 2015 officieel ingeschreven als penningmeester van HWL.

Van Hoekscheewaards Alarm tot HWL

Eens, nu jaren geleden, was ik betrokken bij de omvorming van de wat lastige organisatie van vrijwilligers van Hoekscheewaards Alarm tot een ordentelijke organisatie zoals HWL nu is.

Mijn betrokkenheid was overigens louter financieel. Het plan was dat de Hoekscheewaardse gemeenten per inwoner een gering bedrag zouden offeren aan de toen opgerichte HWL. Om dit besluit te nemen was een begroting nodig. Op verzoek van de initiatiefnemer destijds heb ik een zeer eenvoudige en summiere begroting opgesteld op basis van schaarse gegevens. Ik heb begrepen dat deze regeling tot nu toe is gehandhaafd.

In 1973 kwam ik als Rotterdammer in de Hoeksche Waard samen met mijn vrouw (Zij heeft haar roots in de Hoeksche Waard) en drie, toen nog jonge, dochters. Mijn beroep (accountant) betekende dat ik jarenlang als een forens hier woonachtig was, maar onze interesse voor de natuur betekende dat wij al gauw donateur werden van HWL.

Klein Profijt kennen wij al jaren via onze korte wandeltochten. Bij onze langere wandelingen maken wij gewoonlijk op het LAW netwerk. Jammer dat KP niet in het LAW-landelijk wandelnet- is opgenomen, maar de TOP is al iets, zij het zonder aanlegplaats van de pont.

Na mijn pensionering ben ik jarenlang

actief geweest als penningmeester van de Vereniging Vrienden van het Rotterdams Philharmonisch Orkest en daarna nog van een stichting die daar connecties mee heeft. Ik ben lid van het zangkoor Euphonia zoals ook mijn geachte voorganger Guus van de Pal. Ik ben mij er van bewust dat Guus door zijn jarenlange ervaring en deskundigheid ook op andere terreinen dan de louter financiële, niet optimaal is op te volgen.

Maar zelfs de handel en wandel van het penningmeesterschap van de inmiddels brede organisatie als HWL vraagt veel ervaring. Ik prijs mij dan ook gelukkig dat Guus mij met grote regelmaat invoert in de geheimen (met name de elektronische) van de HWL en ik hoop dat wij dat nog geruime tijd onze plezierige seances kunnen voortzetten.

KNOTVOGEL KOOS

Cobi Smit

Onze “Knotvogels” horen nog niet zo lang bij het gilde van de knotters, maar vanaf het begin is de inzet van deze gezellige groep vogelaars hecht, vol energie en trouw.

Vanaf het begin hadden wij één van de kroonjuwelen uit de gidsenclub van het Hoeksche Waards Landschap in ons midden. Koos Stoop. Zijn met zilveren haren bedekte bol, zijn blozende rode wangen en zijn levenslust waren altijd de mooie randfactoren die Koos met zich mee bracht.

Hoe teder en vol liefde hij kindjes ongemerkt aan de hand nam en hen zorgvuldig vertelde over alle prachtige zaken die zich

onverwacht in de natuur aan hen toonden was een lust om mee te maken. Een op en top gids. Ook voor de vaders/moeders en opa's/oma's.

Een gids die zijn hart had verpand aan het Groot Koninkrijk en daar vol liefde en warmte over vertelde.

Zo ook zijn energieke aanwezigheid tijdens het knotten. Geen dag zo koud of Koos was aanwezig. Sjouwend, hiepend, zegend of lachend tot en met de zalige soep die altijd door (een partner van) een knotvogel met liefde en aandacht wordt bereid. De soep is het vaste ritueel van een knotochtend. De heerlijke afsluiting van een gezellige ochtend buiten. Nooit liet Koos ons achter ook al zal het stramme lijf regelmatig om rust hebben geroepen.

Koos bleef!
Tot het soepige einde.

Maar dit jaar gaat het anders. We knotten zonder Koos. Koos' lijf wil rust en heeft zijn hele lange leven heel erg zijn best gedaan, maar wil nu iets anders. Eindelijk. Ook al zwemt en fietst hij nog steeds. Knotten is te zwaar geworden. Zelfs het aanbod om hem te halen voor een praatje, een bakkie en een soepie kon hem niet verleiden. We moeten knotten zonder Koos en dat valt ons zwaar. Zwaarder dan de dikste pruik van een wilg die wij te lijf moeten. Zo'n mooi

mens moeten missen hoort bij de loop van het leven, maar als het onvermijdelijke thuisblijven plaatsvindt, valt het zwaar. Na twee keer knotten is Koos aanwezig in onze verhalen en herinneringen. We hebben het over hem, we denken aan hem en we missen hem.

Koos, onze Knotter/Vogelaar/Gids en bovenal een heerlijk Mens. Onze Koos Stoop! Wij hopen dat hij nog lang met zijn José lekkere soepies mag delen.

TORENVALK

Marko Dijkshoorn

*Op een zonnige vrijdagmorgen fiets ik naar het recreatieoord
Boven mij zweeft een torenvalk, één die hier vast thuis hoort.*

Het is een mooi gezicht, zo op de vroege morgen.

Maar de omgeving ligt vol met zwerfvuil, ik maak me echt zorgen

Het voortrijdende verkeer naast mij maakt mij ook niet blijer

Mensen gooien eetbare spullen weg, zij zijn steeds vrijer.

De prooidieren van de Torenvalk eten dit langs de weg

De Torenvalk valt aan en kan niet op tijd weg

Laat de Torenvalk niet begaan

Hij heeft ook recht op een bestaan.

EEN GOED JAAR VOOR DE NOREN OP TIENGEMETEN

tekst & foto's
Merijn van den Hoogenhoff
Zoogdierwerkgroep
Hoekschewaards Landschap

niet zoals in zoveel publicaties zeggen dat het een endem is en dus uniek op de wereld en dat hij alleen in Nederland voorkomt en dat we er dus zuinig op moeten zijn. Dat weten we al, dus genoeg daarover.

Komen er veel Noren op Tiengemetten dan? Nee, tenminste niet dat ik weet. Maar bij de mensen die muizen inventariseren wordt de noordse woelmuis (*Microtus oeconomus arnicola*) vaak een noor genoemd.

Het is een zeer bijzonder diertje. Ik ga nu

Een echte survivor

Nee, voor mij is hij zo bijzonder omdat het een survivor is, een echte vechter. Daar waar elementen als zand, wind en getij de dienst uitmaken. Waar de meeste dieren weg blijven omdat ze daar niets te zoeken hebben! Op die plaats is de noordse woelmuis één van de weinige die stand houdt.

Hij kan heel goed zwemmen en steekt rivieren van honderden meters breed moeiteloos over. Komt hij terecht in een gebied waar hij niet vindt wat hij zoekt, dan loopt hij tot wel 3 kilometer om zijn plekje te vinden. Steeds weer alle gevaren trotserend. Een echte stoere muis dus.

dan wel stoer, maar leeft alleen en kan de overmacht dus niet aan. Verbannen naar ruig en guur ondoordringbaar gebied. Maar daar houdt hij stand. Tenminste? Tot wij de dynamiek uit de delta haalden. Nu heeft hij dus twee vijanden.

Toch zou een echte survivor geen survivor

Toch ook een zwakke plek

Maar helaas zoals elke stoere strijder, zowel bij mens als dier, heeft hij een zwakke plek. Bij mensen waren en zijn dat vaak drank en vrouwen (OK voor de stoere vrouwen misschien drank en mooie mannen), bij de noordse woelmuis is dat zijn eigen familie!! Zijn neven en nichten zoals de rosse woelmuis, veldmuis en aardmuis, jagen hem met grote aantallen hun leefgebied uit naar de rand van water en land. En hij is

zijn als hij ook daar niet mee om weet te gaan. En nu zit hij dus vooral op eilanden waar hij wel, maar de rest niet naar toe kan zwemmen. Daar leeft hij zijn leven en heeft alle ruimte.

Tiengemeten een bolwerk van de noordse woelmuis

Zo'n afgelegen eiland en dus onbereikbaar voor andere woelmuizen (als wij ze er tenminste niet heen brenegen) is Tiengemeten in het Haringvliet. Dit eiland van Natuurmonumenten is één van de weinige plaatsen

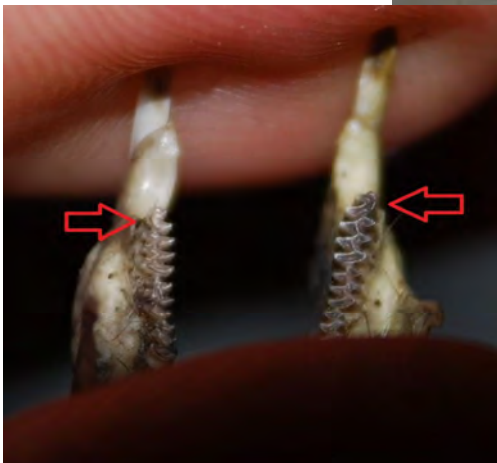
waar de noordse woelmuis nog in redelijke aantallen voorkomt.

Dit weten we doordat er jaarlijks onderzoek gedaan wordt met life traps (vallen waar de muizen in blijven leven) en door het uitpluizen van braakballen van de kerkuilen. In die braakballen zitten schedels van de dieren die de uil heeft gegeten. En die schedels worden op naam gebracht, zodoende geven ze extra informatie over in de omgeving aanwezige muizensoorten.

2015 een goed jaar, en hoe nu verder?

Uit het vallenonderzoek dat Hoeksche-
waards Landschap en Zoogdierwerkgroep
KNNV Voorne uitvoerden in september leek
het er al op dat het een goed jaar zou wor-
den. Die verwachting kwam uit met meer
dan 20 noordse woelmuizen. Tijdens deze
inventarisatie werden de bewuste braakbal-
len verzameld. Tijdens het uitpluizen bleek
pas echt dat deze bijzondere muis het goed
heeft gedaan in 2015; er werden 88 sche-
dels van noordse woelmuis gevonden! Van
de 356 prooidieren is dat dus 24,7 %.

Dit is werkelijk een mooi resultaat en geeft

hoop voor de toekomst. Gelukkig heeft Na-
tuurmonumenten de adviezen op het gebied
van een goed beheer voor deze muis heel
serieus genomen, en dat lijkt zijn vruchten
af te werpen. Het is echter te vroeg om
feest te gaan vieren, want net als andere
muizensoorten kan de noordse woelmuis
erg in aantal schommelen. Om een vinger
aan de pols te houden, zal de komende
jaren het onderzoek nog doorgaan. En ho-
pelijk zal blijken dat dit mooie eiland een
echt stevig bolwerk is voor deze bedreigde
soort.

STEEDS VAKER EEN SUFFE IJSVOGEL!

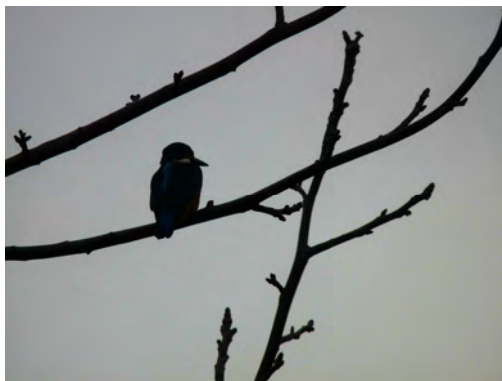
Beste redactie,

Carla heeft dit al eens meegemaakt, maar nu wederom ook zo iets spectaculairs in Klaaswaal!

Na versuft te zijn door tegen het raam te vliegen, vloog hij na een tijdje in de notenboom en vervolgde zijn weg.

Met vriendelijke groet, Joep van Leeuwen

Met foto's van Cora van Leeuwen

SPONSOREN EN VRIENDEN VAN KUIPERSVEER

*Esther Linnartz-Nieuwdorp
FREE nature en HWL*

In de vorige Waardzegger heeft u kunnen lezen dat we sponsoren zoeken voor natuurgebied Kuipersveer.

Vroeger onderdeel van de suikerfabriek om de tarra op te slaan. Tegenwoordig natuurgebied met verrassende bewoners, zoals de kudde Schotse hooglanders en de rivierrombout, een bijzondere libel. Door de sluiting van de suikerfabriek is de financiering voor het beheer weggefallen en om het gebied goed te kunnen beheren is geld nodig. Inmiddels hebben zich al enkele sponsoren gemeld, zodat we in elk geval voorlopig het beheer kunnen voortzetten. Wij bedanken KRW milieu, Schotgroep BV en Sterkliniek dierenartsen Stroowaert voor hun bijdrage!

Maar we zijn er nog niet. Meer sponsoren zijn welkom en ook u kunt een bijdrage leveren. Door Vriend van Kuipersveer te worden helpt u mee het gebied te beheren zodat de natuur kan floreren. Door minimaal €15 per jaar te doneren bent u Vriend. Hiervoor kunt u deelnemen aan een jaarlijkse Vrienden excursie en wordt u op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen in het natuurgebied.

Bij interesse stuur een mailtje naar esther.linnartz@freenature.nl
Meer info op www.freenature.nl

VOORBEREIDING 26^e OEVERLOOP GESTART

Op 20 januari kwam de werkgroep Oeverloop HW bij elkaar om de voorbereidingen in gang te zetten voor de 26^e Oeverloop.

Dit keer in een wat andere samenstelling dan de werkgroep van vorige jaren, want zoals van tevoren aangekondigd vond coördinator Bob Wiggers het na de 25^e jubileumloop -na 12 jaar werkgroep - een mooi moment zijn taak over te dragen aan Piet Jansen die ook al deel uitmaakte van de werkgroep. Ook Lea Melis (15 jaar werkgroeplid) en Vincent Koenhein (10 jaar werkgroeplid) kozen dit moment om hun taken over te dragen. Ook hun opvolgers maakten al deel uit van de werkgroep.

Maar ook met de vernieuwingen blijft de werkgroep een goed ingewerkt team, want er zitten nog voldoende "oude rotten" in de groep met als koplopers Liesbeth van der Pluym, de penningmeester van de groep en Ben

Kruithof die al vrijwel vanaf het begin bij de Oeverloop zijn betrokken.

De groep was het er snel over eens dat er geen aanleiding was de degelijke succesformule van de afgelopen jaren te wijzigen.

Dat betekent:

*Data van de Oeverloop -zoals altijd- in het laatste weekend van de schoolvakantie, dus: vrijdag 19 t/m zondag 21 augustus.

*dezelfde route als vorige jaren. (Klein Profijt - Strijensas - Nieuwendijk - Klein Profijt), zij het dat misschien ook dit jaar nog wat geïmproviseerd moet worden in verband met de dijkversterkingen. Ook dit jaar zal de route dus ca. 85 km bedragen.

*Ook nu weer maximaal 80 deelnemers om het beheersbaar te houden en zijn de inschrijfkosten €70 voor HWL leden en €80 voor niet leden. Van deze inschrijfkosten worden o.a. het busvervoer, de catering, een t-shirt en een aandenken voor de deelnemers betaald.

Vanaf wanneer er kan worden ingeschreven wordt via email, de HWL website en andere media kenbaar gemaakt.

werkgroep Oeverloop HW 2016: v.l.n.r. Piet Jansen (coördinator,) Marjan Kooyman, Arie Kooyman, Ben Kruithof, Jan Vos, Marcel Jongenengel, Hugo Former, Jan Piet Smit, Truus Meijer en Liesbeth van der Pluym

WELKOM NIEUWE LEDEN!

Als vereniging tot behoud van de natuur in de Hoeksche Waard mogen we trots zijn dat we leden uit heel Nederland en daarbuiten hebben. We heten deze nieuwe leden daarom van harte welkom en hopen iedereen te begroeten bij lezingen, wandelingen, e.d.

Y. Mallander

J. van der Ster-van de Wetering

M. van Die

T. de Graaf

J.W. Gerritse

A.S. Dries

Oud-Beijerland

Westmaas

Westmaas

Goudswaard

Oud-Beijerland

Heinenoord

Sfeermakers sinds 1960 !

** verf * behang * gordijnen
* zonwering * vloerbedekking*

Donkersloot
W O O N D E C O R A T I E

Molendijk 38 Oud-Beijerland tel:0186-612031
www.donkersloot-woondecoratie.nl

BEROEP LEENHEERENPOLDER

Martijn Verweijen
Tekst en foto's

Op 24 december 2015 diende het beroep bij de Raad van State van de Vereniging Hoekschewaards Landschap (HWL) tegen de Staat der Nederlanden vanwege het aanwijzingsbesluit van Natura 2000-gebied Haringvliet (109).

In dat besluit werd de Leenheerenpolder (LHP) door de Staatssecretaris buiten de begrenzing gelaten (geschrapt), omdat "deze niet meer nodig zou zijn, om bepaalde habitatdoelen te bereiken" (28-4-2015).

Het besluit werd niet nader gemotiveerd. HWL stelt vast, dat volgens de Europese richtlijnen gebieden alleen geschrapt kunnen worden, als 1. Er bij de voorlopige aanwijzing een wetenschappelijke fout gemaakt is of 2. Het gebied in de periode tussen de voorlopige- en de definitieve aanwijzing dusdanig in waarde gedaald is, dat schrappen in de rede ligt.

Punt 2. Is niet aan de orde, omdat de LHP in landbouwkundig gebruik was en juist aangekocht was om middels ontpoldering een bijdrage te kunnen leveren aan de uitbreidings- en verbeterdoelen van de Habitatrichtlijn.

Het betreft de doelen Slikkige rivieroevers, Ruigten en zomen, Noordse woelmuis, Fint, Elft, Zalm, Zeeprik, Rivierprik, Bittervoorn, Rivierdonderpad.

Voor de LHP gaat het met name om de Slikkige rivieroevers, Ruigten en zomen, Noordse woelmuis, Fint en Elft.

Vooraf voor de fint, die niet ver van zee paait (vroeger massaal in de Biesbosch) zijn goed bereikbare paaiplassen en rust- en foerageerplekken langs snelstromende wateren van belang.

Wat betreft punt 1. Is HWL van mening, dat de staatssecretaris zelf in de afgelopen jaren voldoende heeft aangetoond, dat ontpoldering van de LHP van prioritair belang was. De staatssecretaris (het Rijk) heeft sinds het einde van de jaren negentig hemel en aarde bewogen om de LHP te kunnen aankopen. In 2009 lukte dat uiteindelijk. Het aanwijzen van de LHP als onderdeel van N2000-gebied Haringvliet was geen wetenschappelijke fout, of zoals de EC schrijft "it was not wrongly assumed, that the polder could become of significance".

De Raad van State (de Afdeling) heeft de vertegenwoordigers van de staat (de verweerder) 3 uur lang ondervraagd. De afdeling gaf daarbij blijkt het dossier zeer goed te kennen. Belangrijke zaken die daarbij aan de orde kwamen waren de wetenschappelijke onderbouwing van het schrappen en de aard van het overleg tussen de staatssecretaris en de Europese Commissie. De verweerder kon daar geen goed antwoord op geven. Men beschikt niet over nader wetenschappelijk onderzoek waaruit zou blijken, dat de polder niet meer nodig is. Men stelt dat de bestaande rapporten over de waarde van de Spuimond voldoende materiaal bevatten om aan te tonen, dat elders in het Haringvlietgebied voldoende ruimte is om de doelen te halen. Verweerder voelt zich gesterkt, omdat aan de Habitatdoelen geen aantallen of oppervlakten gekoppeld zijn. Bij de Vogelrichtlijn is dat wel het geval.

HWL stelt, dat de verweerder daarmee een te groot risico neemt. De bestaande gebieden in het Haringvliet kennen slechts weinig getij. Het gevaar is groot, dat de gestelde doelen daar niet goed bereikt kunnen worden.

De LHP zou aangetakt worden aan de getijdenrivier het Spui. Het Spui kent een regelmatig getij met een grotere getijslag. Kortom, er is daar meer dynamiek, hetgeen een betere waarborg is voor van getij afhankelijke Habitatdoelen. Voorts wijst HWL op het grote oppervlak aan getijdengebied dat verloren is gegaan na 1970 en het betrekkelijk geringe oppervlak, dat er middels natuurontwikkeling weer bijgekomen is zoals o.a. het deel Wildernis van Tien-

gemeten.

Verder stelde de verweerder, dat bij het voorlopige aanwijzen vooral gekeken zou zijn naar bestaande waarden en naar in uitvoering zijnde herstelprojecten. Dat er voor de LHP ook plannen waren was prettig, maar het schrappen van die plannen zou niets afdoen aan het kunnen halen van de gestelde doelen.

Van het overleg tussen de verweerder en de EC dat voorafging aan het schrappen door de EC kon de verweerder geen verslagen overleggen. Alles is mondeling gegaan. Het is dus op voorhand niet goed controleerbaar hoe het schrappen gegaan is. Informeel weet HWL, dat er door de verweerder enige druk uitgeoefend is. Druk uitoefenen mag, zoals de afdeling bevestigde, maar de vraag is of het geoorloofde druk was. De informele bron meldt, dat verweerder gedreigd zou hebben samen met een aantal landen moeilijk te gaan doen bij de Europese evaluatie van het Natura 2000 beleid.

HWL (vertegenwoordigd door advocaat Anna Jonkhoff) wil graag weten of de EC correct volgens de Habitatrictlijn gehandeld heeft d.i. slechts op wetenschappelijk ecologische gronden schrappen en niet op politieke gronden.

De verweerder wilde nog wel toegeven, dat de Nederlandse wens tot schrappen mede voortkwam uit politieke wens.

Wie zich voormalig staatssecretaris Bleeker nog voor de geest kan halen, begrijpt dat wel. Natuur? Linkse hobby!

REDENEN WAAROM ik u namens appellante verzoek:

- het beroep gegrond te verklaren;
- een prejudiciële vraag aan het Hof van de Europese gemeenschappen te stellen of het schrappen van de Leenheerenpolder als onderdeel van Natura 2000-gebied Haringvliet bij uitvoeringsbesluit (EU) 2015/72 van 3 december 2014 (C(2014)9091 genomen door de Europese Commissie wel op grond van de Habitatrictlijn was toegestaan, indien u over gaat tot het stellen van een prejudiciële vraag verzoekt appellante u om daarbij aan het Hof de vraag te stellen op welk niveau – landelijk of per Natura 2000-gebied of beide - de gunstige staat van instandhouding van de verschillende soorten en habitattypen bereikt moet worden en wanneer de gunstige staat van instandhouding voor de soorten en habitattypen moet zijn bereikt,
- het aanwijzingsbesluit Haringvliet van de Staatssecretaris van Economische Zaken te vernietigen en
- verweerder te veroordelen in de proceskosten.

Hoogachtend,

A.H. Jonkhoff

Foto Jan Plaisier

Foto: Schelp en rups,
Kees van den Berg

Foto(aangepast)
Fluitenkruid
Liesbeth de Man

GEBIEDSAGENDA HOEKSCHÉ WAARD WEST

Martijn Verweijen

Al vele jaren worstelt de politiek met teruglopende vitaliteit van het platteland. De directe oorzaken zijn bekend: vergrijzing, uitstoot van arbeid uit de landbouw, grote mobiliteit waardoor men niet echt regiogebonden is, migratie naar stedelijke centra.

Wil je vitaliteit behouden en vergroten, dan zou je kunnen denken aan verregaande verstedelijking. Dan behoud je functies en faciliteiten en kun je werkgelegenheid versterken. Verstedelijking wil echter niemand, maar helemaal niets doen is ook niks. De gedachten gaan steeds meer uit naar gebruik maken van de eigen kwaliteiten te weten rust, ruimte, groen, natuurbeleving.

Als je die kwaliteiten uitbouwt tot een niveau dat in de buurt komt van Veluwe of Schouwen-Duiveland, dan kun je een bepaalde mate van toerisme ontwikkelen. Er wordt gedacht aan een mix van verblijfs- en dagrecreatie.

Er waren altijd wel plannen, maar die bleven steken op het niveau van “zou wel kunnen, als”, of liepen stuk op gebrek aan durfkapitaal. Door gelukkig toeval (?) komt nu politiek-bestuurlijk een aantal zaken bij elkaar. Er is landelijk behoefte aan een losser soort ruimtelijke ordening, er is verlangen het Haringvliet natuurlijker te maken, er is streven naar duurzame landbouw in een duurzaam landschap, er zijn nog steeds mensen met groen-recreatieve plannen en er zijn twee grote partijen

(Havenbedrijf Rotterdam en Wereldnatuur-

fonds) die een schil van leefbaarheid willen aanleggen tegen de bestaande schil van haventerreinen, industriegebieden en infrastructuur in Euro-poort en Maasvlakten.

Reden om enige tijd geleden alweer de koppen bij elkaar te steken en te kijken wat er gezamenlijk kan.

Het proces daartoe staat bekend onder de naam Hoekschewaardenmakerij. Het ligt in de bedoeling diverse grote natuurkwaliteiten te ontwikkelen en daarbij expliciet gebruik te maken van bestaande lokale plannen en ideeën. Dit laatste is een voorwaarde.

Er komt straks niet een grote externe macht die in het Kompas bekend maakt wat er gaat gebeuren.

Alle bekende plannen en initiatieven worden vervat in een Gebiedsagenda. Deze agenda komt in februari in de raad van Korendijk.

Als men ja zegt, begint het gesprek over de haalbaarheid en de wenselijkheid van de diverse plannen.

Waar moeten we dan aan denken? Denk aan fors verbrede kreken met wandel- en fietsmogelijkheden, aan buitendijkse gebie-

den waar men al struinend kan genieten van eb en vloed, fraai ingerichte randen van landbouwpercelen en ja, ook aan verblijfsaccommodaties met deels zorgfunctie, zowel te land als op het water, welke kan zorgen voor werkgelegenheid. Daarbij staat voorop dat een en ander zich moet ontwikkelen op de schaal van de Hoeksche Waard. Voor badresorts aan zee en dergelijke gaat men gewoon nog naar Turkije.

En HWL?

Die gaat oude kreekontwikkelingsplannen oppoetsen en inbrengen met accent op waterberging en natuurbeleving. Daarover later meer.

APARTE VINDPLAATSEN VAN PLANTEN

Truus van Belle

Aparte vindplaatsen van planten in mijn woonomgeving of iets verder weg. Hoe komt dat nu hier, kijken of dat het er nog staat etc.

Daar bedoel ik mee, dat je ergens loopt of fietst langs een dijk, een berm of anderszins en je ogen als het ware naar een plant, gras of boom getrokken worden. Het gebeurt regelmatig dat we iets bijzonders vinden op een plek waar je het niet verwacht.

Zo vond Rook Goudswaard aan de Buitendijk-Zd-Beijerland Rode ogentroost, een plant van de Korendijkse slikken, Oeverlanden en Bekade gorzen enz.. Hij wist niet wat hij zag, even beter kijken, verloor daarbij zijn bril die hij gelukkig weer terug vond en de planten stonden er echt. Tussen de bomen in de berm langs de sloot stonden over een lengte van 200 mtr. ca. 500 plantjes. We geven deze plantjes een goede kans, deze berm wordt gemaaid en het maaisel afgevoerd.

Dotterbloem

Eind jaren '90 heb ik de Oud-Nieuwlandsedijk geïnventariseerd, er stonden naast de normale soorten best aparte soorten, zo stond er o.a. enorm veel Kruisdistel in het raster, Ruige weegbree en Kleine klapproos, bij het sluisje stond Aardbeiklaver, plantjes die op nattere stukken staan. Kamgras was nog maar één keer gevonden in de HW op de Molendijk in Goudswaard. Nu 17 jaar later fietste ik daar langs en was het er op de Ruige weegbree na nog allemaal, de Kruisdistel wel sterk verminderd door de aanleg van een fietspad op de dijk en spuitwerk v.d. boer voor z'n koeien. Bij het sluisje stond nu bij de Aardbeiklaver ook Gevlekte rupsklaver, plantje waar in het hart van de blaadjes een donkere vlek zit, het bloeit met een heel klein geelvlinderbloemetje.

In 2011 is de Zuidzijdsedijk geïnventariseerd, er stonden allerlei waterplanten langs de kreek maar geen Dotterbloemen, uitbundige voorjaarsplant met z'n gele bloemen, dit jaar fietste ik er langs en zie 8 gro-

te planten die er niet door iemand neer zijn gezet. Ze stonden aan de kant van het land en ook om de hoek 200 mtr. verder.

Dit kan door het schonere water komen of in 2011 kwamen we er te vroeg of te laat. Heel leuk dit te vinden en in dit geval op een plek waar je het kan verwachten.

Op een gegeven moment, eind mei, kwam mijn man thuis hij had over Zwartsluisje gefietst en daar Gewone vogelmelk gezien. Een plantje

met witte sterachtige bloemen uit de lelie familie wat we niet jaarlijks vinden, behalve op een aantal vaste plaatsen. Ze stonden in het dijktaflood, een strook van ca. 2 mtr. breed en 60 mtr lang aan de noordkant van de dijk, echt prachtig. We hebben ze de abundantie F gegeven dit staat voor vanaf 500 plantjes. Het bijzondere hier van is dat het er zoveel zijn en aaneengesloten.

In juli reden we op de A29 waar het oog op een hele rand Moerasandijvie viel, prachtig geel bloeiend met de voeten in het water van een niet zolang geleden gegraven sloot, wellicht een soort afvoer. Deze plant is fors en lijkt als hij niet bloeit op een krop andijvie, een pionier in plas/dras gebieden. Zo vonden we deze soort van de zomer ook op Tiengemeten langs de rand van de Weelde die twee jaar droog gelegen had en nu weer onder water gelopen was.

Jaren hoopten we in de Hoekschewaard de Grote ratelaar te vinden, dat is een jaar of 10 geleden gelukt en hoe? Grote hoeveelheden in de nieuwe natuurgebieden zoals de Oeverlanden, Middelsluisdijk-west, Tiengemeten etc. De Schoutsdijk is in beheer van het HWL, hier inventariseren we om het andere jaar nooit iets gezien en zie dit jaar aan beide kanten van de dijk een enorme hoeveelheid ratelaars, het beheer helpt. Je hebt ook nog de Kleine ratelaar die we zelden vinden en ook de Behaarde ratelaar welke een rode lijst soort is. Deze begon met een paar plantjes aan de Smitsweg net voorbij het RAD en is inmiddels uitgegroeid tot aan de Botweg, onvoorstelbaar veel, de plantjes zijn wat lichtergroen

en helemaal behaard. Ratelaars parasiteren op gras.

Bij de Moeras andijvie op Tiengemeten stonden veel plantjes van Liggende ganzekruid, ook een pionier soort uit de rozenfamilie, gele bloemen, de plant blijft laag bij de grond, de vruchten hangen naar beneden. Deze soort staat ook op de Bekade gorzen in Numansdorp.

Tot slot Kransmuur een zuidelijk plantje wat omstreeks 2010 ook in Nederland voorkomt. Deze soort vond ik tijdens de eindejaarstelling 2015 bij een stel garages, op een plek met stenen of grind en zanderige bodem, zeker wel een 60 plantjes. Een plantje van de laatste twee jaar, drie maal gevonden in de HW.

Zo loop je vaak tegen leuke soorten aan, de eindejaarstelling leverde in de Hoekschewaard 133 soorten op. April 2016 beginnen we weer met inventarisaties, bent u geïnteresseerd dan kunt u altijd met ons meelopen.

Grote Ratelaar

HET MADELIEFJE BLOEIT ALTIJD EN OVERAL

*Plantenwerkgroep HWL
Frank van Gessele*

**Eindejaarsplantenjacht levert 133 soorten op in Hoeksche Waard!
Voor de tweede maal organiseerde FLORON tijdens de jaarwisseling de eindejaarsplantenjacht.**

Liefhebbers van wilde planten gingen overal in Nederland tussen 25 december en 3 januari op zoek naar bloeiende planten.

Ook in de Hoeksche Waard namen 10 floristen deel aan deze activiteit. Zij zorgden samen voor zo'n 24 inzendingen. Naar planten werd gezocht van Goudswaard en Zuid-Beijerland tot in Oud-Beijerland en 's-Gravendeel.

Er werden in totaal maar liefst 133 soorten bloeiende planten aangetroffen. Dit betekent meer dan een verdubbeling van het aantal (60 soorten) van vorig jaar. Het zeer zachte weer van de afgelopen periode is hiervoor een belangrijke oorzaak.

Maar ook het aantal deelnemende floristen was dubbel zo groot als vorig jaar.

Daar nachtvorst tot nu toe is uitgebleven weten veel plantensoorten hun bloei nog te rekken. Andere soorten zijn in gunstige omstandigheden het gehele jaar bloeiend te vinden.

De plantenjacht is overgewaaid uit Engeland en kent maar één spelregel:

Tel zo veel mogelijk bloeiende wilde (en verwilderde) planten binnen het tijdsbestek van één uur.

Het Madeliefje werd in de Hoeksche Waard het meest gezien, samen met het Straatgras (20 meldingen). Daarna volgden Herderstasje, Paardenbloem (19), Klein kruiskruid, Klein streepzaad en Kroppaar (17), op één na allemaal soorten die ook landelijk in

Besemkruiskruid

de top 10 staan. Wat dat betreft houdt de Hoeksche Waard gelijke tred met het landelijke beeld: negen soorten uit de landelijke top tien staan ook in de Hoekschewaardse top tien ! Gewone melkdistel, Witte dovenetel (16) Vogelmuur en Rode klaver (15) completeren de top tien.

Behalve veel soorten, die in zachte winters gewoon doorbloeien, zoals b.v. Fluitenkruid, Gewone berenklauw, Kleine veldkers en Scherpe boterbloem, werden ook rasechte voorjaarsbloeiers gevonden, soorten die zich normaliter pas in februari en maart la-

Echt Bitterkruid

ten zien: Speenkruid, Klein hoefblad en Vroegeling. In tuinen (en uit tuinen verwilderd) werden bloeiende Sneeuwklokjes gezien. In Numansdorp bloeiden Meidoorn en Sleedoorn.

Muurleeuwenbek

Dat de weersomstandigheden in deze periode tamelijk extreem genoemd kunnen worden, blijkt uit het totaal aantal tijdens de plantenjacht in Nederland gevonden bloeiende plantensoorten: meer dan achthonderd !

“DE DOLENDE BEVERS”

Ruud Horijon

De nieuwe stoottroepen onder de knot-ters

Al jaren kennen we de klassieke HWL grote knotploegen met illustere namen als de Krasse Knarren, de Knotvogels, de Ritse-laars etc. Dit zijn grote ploegen van soms wel 30 man die in de weer zijn op grote locaties rond de oude Barendrechtse brug, Ritselaarsdijk etc.

Er was echter behoefte aan een kleine ploeg, een soort luchtmobiele brigade die snel inzetbaar is op kleinere en lastige locaties, die van week tot week kunnen variëren en waar soms pas de dag tevoren bekend is waar de inzet wordt verwacht. Het lukte Flip Scherbeijn een clubje nieuwe knotters te ronselen dat bereid was zich elke dinsdagochtend voor dergelijke missies te offeren. Na de eerste proefmissies met diverse moeilijkheidsgraden rond Klein Profijt, de Zinkweg, de Platte Reedijk, Westdijk, Zuiddijk etc. werd duidelijk dat de nieuwe stoottroepen (soms met ervaring uit de andere knotploegen) een goed team vormen en niet terugschrikken voor zware klussen in moeilijk terrein en ook niet klagen als zij af en toe een zware tak op hun hoofd krijgen of een nat pak halen. Onvervaard trokken zij ook naar de drassige oevers van de Binnenmaas –ver van de openbare weg in de buurt van de Zwanegatsedijk- om een stuk of 20 wilgen bomen met 6 jarig hout

met slieten van wel 11 meter te lijf te gaan. Knotbaas Flip ging tekeer met de kettingzaag en zijn kompanen sjouwden het zware snoeihout in takkenrillen (een paradijs en veilige haven voor vogels en kleine zoogdieren zoals muizen etc.)

Op de meeste locaties wordt het snoeihout echter opgeladen op een aanhangwagen en afgevoerd naar diergaarde Blijddorp (voor olifanten, herten etc. zijn wilgen een delicatesse). Het dikke hout werd afgevoerd als haardhout voor de kachel van Klein Profijt of voor de knotters zelf.

Toen duidelijk werd dat deze ploeg een blijvertje zou worden moest er natuurlijk een naam worden bedacht. “De stoottroepen” en “de mobiele eenheid” waren wat ideeën die echter stuitten op bezwaren van de pacifisten binnen de groep. Uiteindelijk werd overeenstemming bereikt over de naam “de dolende bevers” geïnspireerd door het zeldzame knaagdier dat werd gesignaleerd bij de eerste inzet op Klein Profijt. De ploeg ziet al weer uit naar het nieuwe knotseizoen 2016/2017.

de harde kern van “de Dolende Bevers”
v.l.n.r. Martin IJsselstein, Ruud Horijon, Gerrit van Driel, Jan Ruggenberg, Mels Ouwens. Foto Knotbaas Flip Scherbeijn

BINNENMAAS HEEFT ER BIJNA 80 BOMEN BIJ

Arie Pieters

De gemeente Binnenmaas heeft er sinds einde december 2015 weer bijna 80 bomen bij. Het grootste deel van de jonge bomen is aan weerszijden van de Ruitersdijk aangeplant. Deze dijk verbindt de Molendijk bij 's-Gravendeel met de Gors-

dijk. De aanplant maakt deel uit van de herplant die o.a. plaats gaat vinden in verband met dijkverzwaringen. In totaal zijn er bijna 80 jonge bomen geplant in het gebied. De Ruitersdijk kan nu op termijn uit gaan groeien tot een nieuwe 'boomdijk' in dit deel van de Hoek-

sche Waard. Bomenwerkgroep Fraxinus Excelsior was uiteraard aangenaam verrast door de aanplant. Al met al een heel goed begin van 2016 voor wat betreft bomen en groen, nadat er in het vorige jaar merendeels minder positief 'bomennieuws' te melden was. Ook bij de Oude haven in 's-Gravendeel zijn enkele nieuwe bomen aangeplant (door de gem. Binnenmaas), deze kwamen in de plaats voor bomen die eerder dood zijn gegaan, o.a. door blikseminslag.

DE OOIEVAAR ANNO 2016.

*Lezing door Engbert van Oort
op zondag 20 maart, 14 uur in
het NLC, Veerweg 1C te
Numansdorp.*

De ooievaar is terug van weggeweest. Eind jaren zestig van de vorige eeuw hadden we nog maar 17 broedparen in Nederland. Om daar wat aan te doen heeft Vogelbescherming Nederland zich vanaf 1971 sterk gemaakt voor herstel. Over die eerste jaren is zowel in een boek (Ooievaars in Nederland) als een film al het een en ander gepubliceerd. Tijdens deze lezing gaan we echter in op het herstel van de ooievaar als broedvogel in Nederland.

Nu ruim 40 jaar en inmiddels zo'n 850 broedparen later is er veel veranderd.

We zien o.a. een totaal gewijzigde trekroute (als de trek nog plaats vindt). Aanpassing voedselgedrag, overlast van ooievaars etc. komen allemaal aan de orde, aangevuld met eigen ervaringen en waarnemingen vanuit heel Europa over deze bijzondere vogel.

EXPOSITIES IN KLEIN PROFIJT

Hanny Willemstein

In de maanden maart en april exposeert Ruud van Unen in het natuurbezoekerscentrum Klein Profijt.

In 1996 is Ruud van Unen begonnen als kunstschilder. Hij specialiseerde zich in het portretteren van huisdieren in opdracht. Een paar jaar geleden liepen, mede door de crisis, de opdrachten sterk terug en kreeg hij meer tijd om vrij werk te gaan maken. Omdat hij een liefhebber is van vogels en de natuur, met name die van de Hoeksche Waard was de stap naar het schilderen van vogels voor de hand liggend. Ruud schildert het liefst sterk realistisch, hoewel het realisme op zichzelf geen doel is, maar meer een middel om zijn liefde voor vogels weer te kunnen geven.

Graag maakt hij af en toe een uitstapje naar een wat surrealistischer aanpak bij het schilderen van dieren. Het surrealisme was zijn eerste grote liefde en dat is iets wat een rol blijft spelen in zijn werk. Samen met de titels die hij voor dat soort werken verzint, hoopt hij een lach of glimlach bij de beschouwer te bewerkstelligen.

Ruud houdt van afwisseling dus naast vogels, schildert hij tussendoor ook nog andere dieren die hij bij zijn wandelingen in de Hoeksche Waard tegenkomt, zoals schapen en Hooglanders en

ook schildert hij graag spruitjes. Ook die horen echt bij de Hoeksche Waard.

Ruud heeft in zijn jeugd een aantal jaren les gehad in de traditionele tekenvaardigheden. Qua schilderen is hij autodidact. Hij werkt afwisselend in olieverf en met pastelkrijt en potloden.

Kortom er is in de maanden maart en april genoeg te bewonderen in Klein Profijt.

In de maand mei komt traditiegetrouw groep 8 van de Groen van Prinstererschool in Klaaswaal aan de beurt. De kinderen maken voordat ze de basisschool verlaten een eindwerkstuk. Onder de bezielende leiding van **Corné Keus** worden er prachtige schilderijen gemaakt. Dit jaar is het onderwerp insecten.

Altijd de moeite waard om de werkjes van wellicht toekomstige kunstenaars te komen bezichtigen.

Rien Olijslagers exposeert de maanden juni en juli. Over hem en zijn werk krijgt u in de volgende Waardzegger informatie.

Foto van internet

SLAK VAN WILGENTAKJES

Leny Goedhard en Gaëlle Cagé

Wat heb je nodig?

3 hele dunne wilgentakjes van ca. 60cm en een takje van ongeveer 20 cm.

dun ijzerdraad

kniptang voor ijzerdraad

snoeischaar om de takjes te knippen

Metalen kraspen/schroevendraaier/dikke spijker

Knip alle zijtakjes af.

Leg de dunne topjes van de 3 takken bij elkaar. Foto 1

Bind die met ijzerdraad aan elkaar.(2)

Maak het bosje met het ijzerdraad vast aan een hek of iets anders.(3)

Maak een mooie vlecht van de wilgentakjes.

Vlecht net zo lang tot de takjes te dik worden of tot je aan het eind bent.(4, 5 en 6)

Knip één van de takjes op ca 3 cm van het eind af. (7)

Vouw dat korte eindje terug.(8)

Steek het vast in de vlecht.(9)

Maak de vlecht los van het hek.

Je hebt nu een vlecht met 2 voelsprietten.

Leg 2 stukjes ijzerdraad van 10cm klaar.

Buig de vlecht rond. Je hebt nu het huisje van de slak.(10)

Houd de slak met je ene hand goed vast.

Zet met je andere hand het huisje vast met het ijzerdraad.

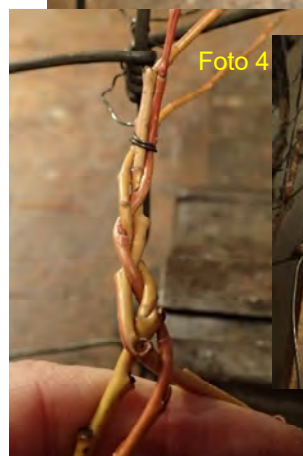
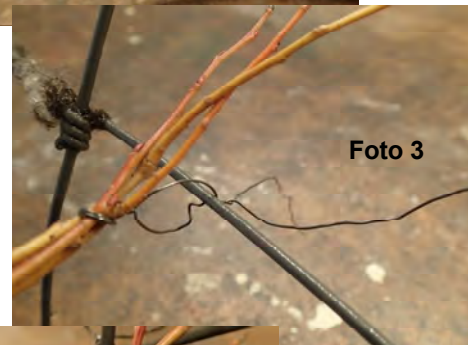
Als het niet lukt; vraag dan of iemand anders je even helpt.

Gebruik het 2^e stukje ijzerdraad om de vorm goed te krijgen.(11).

Maak met iets stevigs wat ruimte in de vlecht om er een takje in te steken.(12)

Neem een takje van ca. 20 cm.

Steek dat in de vlecht.(13)

Je slak is nu klaar om de wijde wereld in te gaan.

KOMENDE ACTIVITEITEN

Voor zover bekend!

Vanaf begin maart: expositie vogel schilderijen van Ruud van Unen, Klein Profijt

Wanneer : Zaterdag 5 maart 14.00 uur
Waar : NLC Veerweg 1, 3281 LX Numansdorp
Wat : Vrijwilligersdag 2016, met een praatje en een eenvoudige doch voedzame maaltijd.

Wanneer : Zaterdag 12 maart 14.00-16.00 uur
Waar : NBC Klein Profijt Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
Wat : Wandeling door natuur en cultuur naar historisch Heinenoord

Wanneer : zaterdag 19 maart 14.00-16.00 uur
Waar : Verzamelpunt : Kerkplein Westmaas
Wat : Lentewandeling met bezoek aan lammetjes en kaasmakerij.

Wanneer : zondag 20 maart 14.00 uur
Waar : NLC Veerweg 1, 3281 LX Numansdorp
Wat : Lezing Ooievaars door Engbert van Oort

Wanneer : Paasmaandag 28 maart 13.30-16.00 uur
Waar : NBC Klein Profijt Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
Wat : Paaswandeling met aansluitend eieren zoeken voor de kleintjes (tot 8 jaar)

Wanneer : dinsdag 5 april
Waar : NBC Klein Profijt
Wat : Ledenvergadering

Wanneer : zondag 17 april 10.00/14.00 uur
Waar : NLC Veerweg 1, 3281 LX Numansdorp
Wat : Vogelspot-tour langs "de platen" met wandeling en bezoek aan vogelkijkhut de Visarend.

Wanneer : maandag 18 april 2016, 20 uur
Waar : NBC Klein Profijt, Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland.
Wat : Lezing door Ingeborg Holster over Schoonebeker schapen

In mei : NBC Klein Profijt: Tentoonstelling schilderijen van insecten door leerlingen groep 8, Groen van Prinsterer school Klaaswaal

Wanneer : donderdag 5 mei **05.00 uur** hemelvaartsdag
Waar : Aan einde Boonsweg Heinenoord (even voor de Barendrechtse brug)

- Wat : Dauwtrappen met ontbijt.
aanmelden via excursies@hwl.nl leden € 7,50 niet leden € 12,50
- Wanneer : donderdag 5 mei Hemelsvaartdag de gehele dag
Waar : Boerderij de Kikkershoek Maasweg 3, 3271 LH Mijnsheerenland
Wat : Ontdek, voel en proef
- Wanneer : zaterdag 28 mei 14.00/16.00 uur
Waar : Parkeerterrein Mijl- en Nieuwlandse Bos Vanuit Puttershoek via de Molendijk, linksaf ter hoogte van Molendijk 67 3295 LD 's-Gravendeel
Wat : Ontdek Polder Groot Koninkrijk
- Wanneer : zater- of zondag 4 of 5 juni 14.00/16.00 uur
Waar : de Kaai in Strijen
Wat : Wie, wat, waar en hoe in *Strien*
- Wanneer : donderdagavond 9 juni
Waar : wordt t.z.t. bekend gemaakt
Wat : Duurzame akkerbouw
- Wanneer : zaterdag 11 juni
Waar : NBC Klein Profijt Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
Wat : Plattelandsmarkt
- Wanneer : woensdag 22 juni 19.30/23.00 uur
Waar : zie tzt HWL website en persberichten
Wat : (Ont)Spannende mid- en zomeravond wandeling
- Wanneer : zondag 3 of 10 juli 14.00/16.00 uur
Waar : Boerderij fam. Niemansverdriet Buitendijk 44, 3292 LB Strijen-Sas
Wat : Excursie langs de akkers en Hoeksche Randen
- Wanneer : zaterdag 23 juli 13.00/15.00 uur
Waar : Parkeerterrein Mijl- en Nieuwlandse Bos Vanuit Puttershoek via de Molendijk linksaf ter hoogte van Molendijk 67 3295 LD 's-Gravendeel
Wat : Vlinders en Libellen ontdekken in Mijl- en Nieuwlandse Bos

Kosten standaardexcursie: leden € 2,-, niet-leden € 3,- en kinderen t/m 12 jaar € 1,-
Kijk voor meer en de meest recente informatie op www.hwl.nl

Dag + datum : vrijdag 19 augustus t/m zondag 21 augustus, OEVERLOOP
Verzamelpunt : Klein Profijt Oud-Beijerland
Activiteit : Rondje Hoeksche Waard.

hou altijd de website in de gaten!

PRIKBORD

Geen acceptgirokaarten meer

Vanaf 1 januari sturen we geen acceptgirokaart meer mee.

De kaarten zijn bijna op en bijdrukken is relatief duur. Bovendien is het een verouderd en aflopend systeem.

De meeste mensen maken hun jaarcontributie via het Internet over en gebruiken de kaart al niet meer.

U wordt wel vriendelijk, maar dringend verzocht bij de overschrijving uw lidmaatschapsnummer te vermelden.

Dat staat op het bij gevoegde adres papier-tje bij de brief.

Een andere methode is een machtiging voor automatische afschrijving te verlenen. Dit kunt u doen via een e-mail aan

ledenadministratie@hw.nl

Namens de ledenadministratie,
Ciska en Hans

werkgroep voorgedragen voor vrijwilligersspeld Oud-Beijerland.

De werkgroep Oeverloop was ter gelegenheid van het 25 jarig jubileum genomineerd voor de vrijwilligersspeld 2015 van de gemeente Oud-Beijerland. De werkgroep viel helaas niet in de prijzen maar werd wel uitgenodigd bij de prijsuitreiking in december in het gemeentehuis en kreeg een eervolle vermelding en een oorkonde.

Nogmaals de harde kern van de "dolende bevers": vlnr : Gerit van Driel, Jan Ruggenberg, Ruud Horijon, Mels Ouwens, Martin IJsselstein (foto "knotbaas": Flip Scherbeijn)

Fotoproducten

Print uw mooiste momenten direct op kunstglas, kunststof, metaal of hout. De fotoproducten zijn ook buiten geschikt. Zo kunnen uw foto's binnen aan de wand maar bijvoorbeeld ook in uw tuin schitteren.

Veel toepassingen met kunststof

Duurzame en krasvaste printproducten! Producten: labels, certificaten, menukaarten, placemats, posters, point-of-sale, banners, displays, lichtboxen, wanddecoratie, bewegwijzering, enz.

Zelfhechtende materialen

Quadraat print direct op zelfklevend vinyl met UV inkt waardoor de stickers voor binnen en buiten geschikt zijn. Ook zijn zelfhechtende materialen zonder lijm mogelijk, zoals Yupo Tako (zuignapjes principe), statisch papier en magneetfolie.

Direct printen op hout

Elk detail van het hout blijft zichtbaar! Producten: foto op hout, kaarten, winkelinrichting, kastwanden, kastdeuren, balies, tafelbladen, dienbladen, krukjes, wanddecoratie, enz.

Veelzijdig met UV printen

- Uitstekende afdrukkwaliteit
- Onbeperkt aantal materialen
- Tot 4 cm dik
- Harde & flexibele materialen
- Geschikt voor binnen en buiten
- Kleurecht door UV bestendigheid
- Vrije vormen mogelijk
- Witte inkt voor speciale effecten
- Voordeliger door direct printen op het materiaal

Hergebruik van meubelen is ook van deze tijd. Als de basis nog goed is, waarom zou u dan nieuw kopen?

Wij stofferen, restaureren alle soorten zitmeubelen en hebben diverse soorten meubelstoffen en verschillende soorten leer op voorraad. Vrijblijvend prijsopgave en altijd 3 jaar garantie.

Ophalen en terugbezorgen van uw meubelen doen wij met plezier en....
GRATIS in Zuid-Holland-Zuid

Om zelf te stofferen bestelt u de meubelstoffen via onze site
www.doehetzelfvoordeel.nl

Kom langs op de Oostdijk 187 in Oud-Beijerland of neem contact op via
www.dominikq.nl tel: 0186-621 430

Ruimte voor adressticker
Niet over de advertenties plakken!

Neem nú een
abonnement

Dichtbij
af te halen

Mét verrassende
recepten!

Welkom bij de boer!

Kijk op onze site
voor het actuele
programma.

Geniet wekelijks van biologische groenten, fruit,
aardappelen en speltpasta van boerderij Landzicht.

Landzicht biologisch
groentenabonnement.nl
Boerderij Landzicht
Mees en Ageeth Visser
Broekseweg 2a, 3291 LA Strijen
info@groentenabonnement.nl
www.groentenabonnement.nl

Kies voor biodiversiteit in úw Hoeksche Waard!